21) su nedegintų žmonių kapais buvo supilti I a. pr.m.e. pirmojoje pusėje. Pilkapiai Nr. 7-17 priklausytų laikotarpiui nuo I a. pr.m.e. vidurio iki I a. m.e. vidurio. Paskiausiai, jau I m.e.a. antrojoje pusėje, yra supilti pilkapiai Nr. 5, 6 ir 18, kuriuose palaidoti mirusieji su gerai datuojamomis įkapėmis. Vėliau mirusieji yra buvę laidojami į V nuo griovio, bet jų kapai sunaikinti.

Algirdas Varnas

VAITIEKŪNŲ PILKAPYNO (RADVILIŠKIO RAJ.) 1978 METŲ TYRINĖJIMAI

1978 m. MAII tęsė pilkapyno tyrinėjimus, pradėtus 1977 m. Antrą sezoną buvo tiriamas plotas tarp kolūkio valdybos pastato ir P. Miežinienės gyvenamo namo, t.y. pilkapyno ŠV dalis, kuri, kaip ir visas paminklas, yra smarkiai nukentėjusi nuo įvairiausių žemės darbų. Ištirtas 218 m^2 plotas, kuriame aptikta dviejų pilkapių akmenų vainikų liekanos bei trys nedegintų mirusiųjų kapai. Trumpai reikėtų priminti, kad 1977 m. jokių pilkapių liekanų nebuvo aptikta (gal todėl, kad pilkapynas labai apardytas), todėl 1977 m. šis paminklas ir buvo vadinamas senkapiu. 1978 m. rasti akmenų vainikų fragmentai, taip pat ir tai, kad kapai aptinkami atskiromis grupelėmis, leidžia manyti čia buvus pilkapyną, o ne senkapį.

Sprendžiant iš akmenų vainikų liekanų, šie du pilkapiai vienas nuo kito buvo nutolę per du metrus. Vakarinio pilkapio vainikas buvo sukrautas ant tuo metu buvusio žemės paviršiaus iš 20x20, 30x50, 40x70 cm ir pan. dydžio akmenų.

Apačioje buvo sukrauti didesni akmenys, o ant jų - mažesni. Kai kur akmenys vienas ant kito išliko sukrauti net keturiomis eilėmis. Akmenys vietomis nugriuvę, todėl vainiko liekanas sudaro 0,5-1 m aukščio, 0,7-1,1 m pločio ir 6 m ilgio akmenų juosta, besitęsianti pusiankiu. Iš jos apytikriai galima spręsti pilkapį buvus 7 m skersmens. Antro, rytinio, pilkapio vainiko išliko tik 3 m ilgio dalis. Abu pilkapius juosė 0,3-0,5 m gylio griovys. Vakariniame pilkapyje aptikti kapai Nr. 15 ir 16, o rytiniame - kapas Nr. 14. Mirusieji laidoti ant pilkapio pagrindo, aukštielninki, ištiestomis suglaustomis kojomis, ant krūtinės sudėtomis rankomis. Kapuose Nr. 14 ir 16 mirusieji guldyti galva į V, o kape Nr. 15 - į PR.

Vyro kape Nr. 14 pirmykštėje savo vietoje išliko tik kojų kaulai. Prie dešinės kojos kulno rasta apnykusio geležinio pentino fragmentai. Tarp suardytų krūtinės kaulų aptikti šie geležiniai dirbiniai: peiliuko tiesia nugarėle fragmentas, lazdelinio smeigtuko du fragmentai ir vytinės antkaklės du fragmentai. Moters kape Nr. 15 ant abiejų rankų kaulų rasta po dvi žalvarines apyrankes, puoštas skersiniais brūkšneliais. Dešinėje krūtinės pusėje aptikta žalvarinė grandinėlė, apvyniota apie sunykusį geležinį dirbinį. Kaklo srityje gulėjo žalvarinė šaukštinė antkaklė ir 18 stiklinių karoliukų. Galvūgalyje rasta žvėries iltis. Kelių srityje, 10 cm aukščiau griaučių, aptiltas raginis 4,5 cm skersmens žemo cilindro formos verpstukas. Antropologų duomenimis, griaučiai priklauso 55 metų amžiaus vyrui, tuo tarpu dirbiniai byloja čia esant moters kapą.

Vyro kape Nr. 16 prie 35-40 m. griaučių ant dešinio

blauzdikaulio ašmenimis į kapo vidų gulėjo įmovinis kirvis. Ties žąsto kaulo viduriu rastas geležinis lazdelinis smeigtukas. Visi trys 1978 m. ištirtieji kapai datuojami III-IV a.

Stasys Patkauskas

PLAUČIŠKIŲ PILKAPIŲ (PAKRUOJO RAJ.) TYRINĖJIMAI 1978 METAIS

PKI 1978 m. tyrinėjo pilkapyną Plaučiškių kaimo Š dalyje, "Ąžuolo" kolūkio gamybiniame centre. 150-200 m nuo pilkapyno į V eina vieškelis Šeduva-Rozalimas, o apie 0,5 km nuo pilkapyno į R teka Daugyvenė. Pilkapynas yra plačioje smėlingoje kalvoje. XVI-XVII a. jis atsidūrė kaimo kapinaičių teritorijoje.

Plaučiškių pilkapynas seniai žinomas. 1910 m. bandė jį kasinėti J. Basanavičius. 1978 m. ištirti išlikę 7 pilkapiai ir 100 m^2 plotas tarp dviejų pilkapių.

Pilkapiai yra 5-10 m atstume vienas nuo kito maždaug 0,4 ha plote. Jie supilti iš aplinkinio grunto - šviesaus smėlio ant buvusio žemės paviršiaus, kuris tik pabarstytas pelenais ir anglimis. Pilkapiuose Nr. 4 ir 5 akmenų vainikų viduryje ant pagrindo rasti ugniavietių likučiai, o pilkapyje 2 ugnis kūrenta šalia vainiko akmenimis apdėtoje ugniavietėje. Sampilai žemo pusrutulio formos, 1-1,25 m aukščio. Skersmuo svyruoja nuo 7 m (pilkapis Nr. 5) iki 16,5 m (pilkapis Nr. 6). Pilkapių Nr. 4 ir 5 sampilai nustumdyti, jie tesiekė tik 0,35-0,4 m aukščio. Sampilai prie pagrindo apdėti akmenų vainikais. Pilkapių Nr. 2, 4 ir 5 vainikai